

SZERKESZTŐSÉG BUDAPEST, IV. VÁRNEGYE-UTCA 11. Telefon száma 789.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRNEGYE-UTCA 11. Telefon-száma 789.

Mai számunk főbb közleményei: Vésdörökk: Aggódo remények. Irta: Dr. ÁBRÁNYI KORNEL.

Aggódo remények.

Irta: Dr. ÁBRÁNYI KORNEL.

Néhány nap múlva egy éve, hogy megiródt az ugrai levél. Azóta Magyarország egy percznyi nyugalom sem volt. Rohamosan követték, szinte kergették egymást az események, melyek a januári választások alatt érték el a kulminációt.

nemzetnek csak az engedelmesség volna kötelessége s az akaratához nem lenne joga. Ez a tény s ennek a ténynek általános érzése az, mely abban a pillanatban, midőn a korona magához kéri a parlamenti többség vezérét, hogy az alkotmányos kibontakozás módjaira nézve tanácskozzék velük.

Mindezek nagyon megfontolásra méltó lehetőségek. Az öröm tehát, hogy a többség vezetői közvetlenül érintkezhetnek a koronával, maga még nem biztosított a sikerre s a remény, hogy a korona a többség vezérének nyit és őszinte szavát megszívlelendő — még nincs a családias lehetőségétől mentesítve.

A jelszó tehát az legyen: higgyük a legjobbat, de legyünk elkészülve a legrosszabbra is. És amint a többség vezetőinek első kötelessége az, hogy a hivatalos tekintélynek és a közrendnek fenntartása hovatovább nehezebbé válik, de akármilyen nyomasztónak tűnjék is föl az a gondolat, hogy ennek a nehéz helyzetnek esetleg még október 10-kén túl is tartania kell a nemzetnek, mely esodás hősiességét tűrt és áldozott, hogy az által-

kolományosságából a valódi alkotmányosság terére léphessen át, meg kell barátkoznia ezzel a gondolattal s a metalanai újabb családias jogos elkésredésének nem szabad a nemzetet lefértetni a méltóságos mérsékletek arról az ösvényéről, melyen eddig haladt.

Nagy történelmi pillanatok ezek, melyek nem aranyosi időkre, hanem hosszú évtizedekre s talán századokra nézve döntök lehetnek. S a magyar nemzet, ezekben a döntő pillanatokban nem lehet kisebb, mint a milyen volt a lefolyt évek küzdelmei alatt.

A többség vezetőit, a kik a korona elé lépnek, nem kötik előzetes utasítások. Nincs csak a koalíció, hanem az egész nemzetnek fölöttén bizalma az, a mi őket a korona színe elé kíséri. Mert mindabban, a mi történhetik és mindabban, a minek nem szabad megtörténni, oly értemi egész arakodik az egész magyar nemzet szívében, hogy azt épp úgy nem kell részletesen megállapítani, mint a milyen lehetetlenség az ellen vételi.

A koalíció vezetői érzik jól kötelességüket, hogy a többség vegye át a kormányt. De tudják, hogy még ennél is nagyobb kötelességük az, hogy csak azon az alapon vegyék át, melyet a többség a legnagyobb mérséklettel és lojalitással, a maga feliratában kifejezett. Ezen alól nem tehet egy lépést sem s nem is fog tenni. Nem a a koalíció érdeke, hanem a nemzet jövő sorsa követeli ezt.

Annak az óriási erőfeszítésnek, melyet a nemzet kifejtett s melyben a maga ellenállási erejét oly fényesen manifesztálta, mint ritkán az elmúlt századok alatt, nem szabad pocolyában megfuladnia. Ha nem a küzdelem eredményeinek olyan termőföldé kell válnia a nemzetre nézve, melyben a tiszta buza közt ne szaporodhassék el a konkoly, s melyben többé kárt ne teheszenek a sáskák és a vakondokok. S ha édes a remény, mely azzal biztat, hogy talán közelebb vannak a győzelem pillanatai, mint hiszszük: az a győzelem, melyben nemcsak a nemzet, hanem a korona is csak győző lehet, s nem legyőzött; de épp oly édesnek kell lenni a családias esetben annak a szent hitnek is, hogy ha az eddigi harcot folytatnunk kell, nem hiába fogjuk tenni;

mert a nemzet győzni fog, mert győznie kell.

Budapest, szeptember 21.

Béke? Öszintén kívánjuk magunknak és az országnak, hogy esalatozzunk, de a mi jóslatunk az, hogy a szombati királyi kihallgatások nem termik meg a béke gyümölcsét, nem pedig azért, mert a hatalom részről kezdeményezett ez a további kísérlet a komédiázás színében tünik föl előttünk. Ha a békét komolyan ajánljának odaifut akkor annak első jele az lett volna, ha Ferenc József válaszol a többség feliratára, vagy ha ezt nem tette, nem négy, de egy államférfint his föl magához a többség kezéből, a mivel nem kísérletez, de egyenesen kabinetlakitással bizza meg. Ez az újabb kihallgatás csak porhintés a világ szemébe, hogy így a király mindent elkövet, hogy rend teremessék, de a koalíción belül, hogy nem sikerül. El lehetünk készülve újabb kísérletekre, keményebb harcokra, mint az eddigiek voltak, mert a koalíció nem vezetheti járom alá a nemzet nyakát. A nemzet szuverenitásának éppen kell kikörmölni ebből a küzdelemből, aut peccet mundus! Béke csak egy esztendő múlva lehet, mikor a katonának egyharmada már elfogyott. De akkor meglesz!

Királyi kihallgatás előtt.

A szövetségi ellenzék vezérbizottsága ma délután 5 órakor érkezett le tartott, mely esti fél nyolc után ért véget. Az értekezlet után kiadott hivatalos kommuniké, mely néhány sorból áll, mindössze annyit mond el, hogy a vezérbizottság, amely eddigi álláspontjára változatlanul hivalkozik, teljes bizalommal van eltelve a királyhoz meghívott politikuskok iránt és merőben felelőlegesen látja, hogy utasításokkal lássa el őket maguktartása dolgában. A kommuniké szerint a vezérbizottsági tagok hosszas eszmecsereit folytattak. Úgy halljuk, hogy ez eszmecsere alkalmával meglehetősen optimisztikus fellegás jutott érvényre és akik a koalíció élén állanak, éppenséggel nem tájékoz kizártnak, hogy a békés kibontakozás az egyszerű csakugyan sikerülni fog. Bázisa ennek az optimizmusnak reménynek az a hír, melyet a vezér-

bizottság egyik előkelő tagja kapott Bécsből az udvarnál levő összekötő-tésai révén, hogy a király hajlandó a szövetségi ellenzék leiratában foglalt pontozatokat elfogadni. Ha ez a hír megfelle a valóságnak, ugy a kibontakozásnak valóban semmuse állja tovább az útját. Az ellenzék feliratnak a király részéről való elfogadása a koalíció diadalmát jelentené. A felirati pontok elfogadásával a király lemond arról a kivánságáról, hogy a katonai kérdések kapcsoltságának ki. És bár expressis verbis a felirat nem is szól a magyar vezérszóról, de kijelöli az utat, a melyen a koalíció haladni kíván a hadsereg nemzetivé tétele dolgában. Feltétlenül nagy vívmány tehát, ha a király ehhez hozzájárul, mert ez a nemzeti követelések teljesítésének kezdetével egyértelmű.

Az egyes felirati pontok részleteinek megállapítására természetesen csak akkor kerülhet sor, ha a kompromisszum megkötésére irányuló tárgyalások komoly alakot öltenek és ha a szombati audienciánál tényleg kitérés lesz olyan megvezésre, melynek alapján a király hajlandó megbizni a koalíció a kormányzással s amelynek alapján a koalíció a kormányzást becsülettél, elvek és jogok feladása nélkül vállalhatja is.

A legnagyobb akadály, a legnevezetesebb utközpont volt az immár közel három év óta tartó válság egész ideje alatt a hadsereg kérdése. Ez a legfogasabb kérdés mindmáig és a legnagyobb érdeklődést az kelti, hogy ezt a nagy akadályt miként sikerül leküzdeni szombaton? Az van tervehben és állítólag a király is belemegeg ebbe, hogy a szabadlevél párt kilenczes bizottsága által annak idején kidolgozott határozat bizonyos, a nemzeti követeléseknek megfelelő módon egészítessék ki. E szerint tehát a király, aki eddigél mindig azt hangoztatta, hogy egy kilenczes bizottsági határozat a legszelös határ, ameddig a katonai kérdésekben elmenni hajlandó, már letérne eddigi merev álláspontjáról.

Most persze csak az a kérdés, hogy mennyire felelnek meg a való tényállásnak azok a hírek, melyek ma olyan rózsás hangulatra ejtették a kedélyeket. Mi azt az optimizmust, mely ma megnyilatkozott, túlzottan

Az Egyetértés-tárczája.

A lefúvás.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. — Irta: Miklós Jenő.

Shello se rezzen, a könyörtelenül tisztá égen még futó felhő árnyéka sem bujt át az izzó nap eget s sugarai között, a mikor végre a bodoki domb tetején eldőrdült az első ágyuloves és megpibélt harcvezonalba szorította a katonaság hegytetül hosszú-hosszu menetelését. A messze elgördülő dőrejjel együtt szabadító sőbaitás szakadt föl a végtelen kigyovonalban kanyarodó csapatok fölött, vélo együtt alászállt a forrásigülvésre felszökött a vér, a dombtető, ott a dombtető, csak még azt eléni... de addig jobbra és balra, meg visszafelé kell... és újra leesett fejele, a bornyu alatt összetört vállat, megrogygránó térdet hnták lassan testüket előre, ebben a porban, melyet messzire föl megült az emberhőség, a tarlóon száradó füvek nehéz szaga és a csapatok verítéke. A második ágyuloves szinte megakadt ebben a fojtó gözben és megaplat a balra eső kis erdőpáztla világos lái között.

A domb tetejéről a poron és a homályon át huszár-járőrök száguldtak a völgybe le s a csapatok vezéreinek nevé hangosan kiáltották, hogy megtegyék jelentéseiket. Az izzó nyeregben, mint a forró vasrostélyon, szinte megcsúszó ütök, nadrágjuk legisebb rinceza már melyen a huszukban felkúdt, ha kisimítják, megint más helyen Jagad be. Ezért megcsuszszanni is alig merték gőzőgő páriájukon. Egy-egy holtra fátadt jézus-máriauszárnak a lova nagyot botlott a keresztül elütő barázdákban, lovas és ló feje előre zuhant és néhány pillanatig erayedten így maradt. A domb oldalára már

egyre sürűbb és sürűbb rajjvonalakban kapaszkodott föl a gyalogság.

Legelőt a jobb szárnyon futólépkésben a vadászszólaj ért föl. A szembelekvő magaslato elcsúszolt „elenség” ropogó, széles puskatüzzel fogadta. A nekiszórt emberék rögtön elvagdolták erre a gőrgöngyök között, csak a sapkájuk rózsája és kiesi, gyorsan elszülő füstkarikák pófkéle puskájuk hegye villant elő a főldeből. A füzéles megindult, a tartalék-csapatokat mind gyorsabban és gyorsabban dobták bele az ütközbe.

Az utolsó, hál Isten a legutolsó ütőközbe. Mert már akármerre fogjuk is a diadalt eldönteni a piros paszományos nadrágu nagyfejek, a végen felharsan a lefúvás riadó zeneje, a legszebb, a legáthatosabb zene, amelyet a mennybeli Isten a katonának megteremtett. Mögötte az aranyzsabadság, az ekevasa: fegyver és bornyu helyett — az édes anyaföld. És vége a vért verítéke facsaró játéknak, a kemény bakancs, nehéz fegyver hatalmának. Vége az üldözött vad szállásánál is kövesebb nyugovóhelynek, a győtrő szomszúságnak, üres éhségek. És jön a helyébe szabadság, a család munkásdote, ragyogó pilenője. Meg csak néhány kúrtresces és vége annak a nagy, nyomorult szolgáltatásnak. Mire minden ember vagy tizenöt-husz patrónk kiló, megmozdul itt körös-körül a föld és hegyek és vizek, fák, bokrok és gőrgöngyök megindulnak, mennek, mennek hazafelé, aggódo szülöt, árva maradt hitves és parját váró mátká remegő karja közé.

Szakaszon a jobb szárny legzeleén fekküdt. Mellettem egy esendes, szórtalan ember fölöttötte egységűen a fegyverét és míg pillantása a föld hulláimat simogatta, gépiösen sítogotat el töltenyi. A balkezével egy kisebb görgöngyöt ütött széjjel, a szétmálló port lassan elporgote az újai között, a jobbával pedig a fegyveréből kiugró üres hüvelyeket súpörte be a zsebébe.

— Nagyon jó itt a föld, nehéz és fekete. Aranyat termő. Nálunk ezez benne az

agyg, meg a homok. De azért kikél belőle az élet.

— Gazdálkodol odahaza? — kérdeztem tőle. — Mivelém a kiesi földemet, amelyet édes anyám hagyott kettőnkre. A bányám más munkába állott. En megvettem a részt. A föld mindig megtermi a magját. Csak bányáim kell tudni vele. Mint a kiesi gyerekek: hiszen olyan is az.

Megkötötte a homlokát és forró arcát odaszorította a főldeből. Mintha a párja piluló arcához értette volna, olyan gyengéd-séggel, szeretettel, odadással. Mert az ő egész élete, mindene a föld volt. Az édes anyja, akit a szive egész melegével szeretett. A kitol sirva tudott elválni és a kire aztán újra siró örömmel borult. Most is talán imádkozott a főldeből, lassan, esendesen, a lelke legmélyén, mialatt újabb emberlénzét ért föl a dombra és lefeléült közénk holtárasztott testtel. A dombra felüto sorok között, közvetlen a hátunk mögött, most vártlanul, véletlen szerencsétlenségből és vételes hanyagságból eldőrdült az egyik legény fegyvere és a vaktöltés piros papirus „golyója” belecsapódott a mellettem fekvő és a föld rögehez imádkozó esendes ember hátába. Epp a bal bordái közé, a bornyu alatt fardott be a testebe. A kik közelébe voltunk, remélten felugráltunk.

A esendes ember édes sikoltással a hátra pördült, teste ősszerzedt fel akart ülni, de a földbe fúta, mialatt, kezével a bornyu szíjját akarta a válláról letépní. A másik meg eldobta a fegyverét és jalgatva, kidüldelt szemmel, láztól kivet, mozgó ajkakkal mellője vetette magát. Könyje végig folyt a vonalig esendes ember portól eliepett arczán és mely, friss testzúzó barázdákat szántott beléje. A esendes ember most irtozatos erőfeszítéssel fel akart ülni, de a másik, a gyilkos-arvételete magát, simogatta a fejét, eskölte a száját, a homlokát és dadogó, állati bömbölés között kezdte a saját jobb karját mární. Néhány pillanat alatt már esend borult mind a kettőjükre, míg körülöttük ropogtak a fegyverek és

újabb ágyukat vonszoltak fel a dombtetőre. Hátul össze-vissza kiáltott vezényszavak, hosszú, rohamó sorok, közvetlen előttük rohamba száguldo lovasság és ebbe az örületes kavargásban esendesen, mozdulatlanul fekküdt kettőn, halalos fehéren, eszméletlenül.

A hátulós, kis világos erdőből csontos, nagy lovon furesza ütésben jött az ezredorvos. A mikor jelentették neki az esetet, valószínűleg haraggal esóvalta meg a fejét és két kezét a levegőben lobdátva, dühösen kibálalta: — Szimuláns! szimuláns! — mint a föl a Azzal feltöltök a lovára. — mint a föl a Azzal körte között, meg sokáig elválogatott a zsepölőszájak között, végre kettőt a karjára fűzött és sürű esztintgetésekkel megindította lovát föl a dombnak — a nagy ismertetésére elő. Mert közbeszakadhat egy árok, vagy megbotlik a csontos Rocinán és akkor a lovas röpül ki a nyeregéből, mint fészkihöl a feeské. De hát a ló csak a régi, esendes taktusban kocogzott hozzánk, megfogtuk, a szemet eltakaruk, mire az ezredorvos nagy nekifoháskodással oldalt lecsuszott róla.

A esendes embert ezalatt felszabadították a bornyujától, a zuhonyt lehunzták róla és egyik társának kulcsában hozott meleg, sáros vízzel a sebet úgy-ahogy kimosogattuk. Kerek, kiesi seb volt, csak néha szivárgott ki belőle néhány csöp vére. A herileten kékesen megdagadt, néhány piros papirusz-foszlány kikandított belőle. — az orvos megvizsgálta, vattával körülötölte és a esendes embert két fasíno föttötte. Egy-egy katonai föllapta a sineket s azzal megindultunk a kis erdő, az arnyekos világ felé.

A puskaropogás egyre erősödött. Az egész balszárnyat hátraszorította az ellenzék, hátul egy paták mentén újabb megerősítő csapatok húzódtak. Az egész völgyet, mint a sürű özi kőd, a puskaüst takarta el, mely hosszú foszlányokban felkuszott a dombra is és ezernyi keskeny szalagra szakadozott. A kis erdőből csak néhány széles fölt katonaságot lehetett látni, a többit sürű,

fehér lepelle takarta a füst. Közvetlen az erdő mögöl, a ritkán nőt fák között kiesi falu vörös házfödelei csilantak elő.

A esendes embert lefektettük egy mohos, puha fatövébe.

Az orvos két újval körülmönkötta a sebet, friss vattát tömött bele, de amíg a kötéseket és egyetlen műszerét, a csontos nyelű horgolóút előkereste, a meglött katonának szemlátomást feldagadt a bal karja és a bal lába. Lehunzták a bakancsát is, ügyesedő szemmel csak az ültető felkötke nézte. Azok hazaszálltak. Ott idegen katonák itt fogták a földbe elásni. Idegenül, nyomorultan.

A puskaropogás egyre gőrgöngy, már a két fel lovassága indult a tulso völgykadában utolsó összecsapásra. Kavargó porlehel szállt a nyomába, míg a kiesi erdőn át a piros fedellé falu végéből valami ritkésolo, reszelton ezernyeványon, a föld alól jövő hang siviott bele a lombsuttogásba.

Ezekben a sváb falukban az aludt véri és mália sváb legények nagy öröme a koresmáros egy-egy kikopt, oleső fonográfot tett a bioszaknyitó karczossal telt árogek közé, hogy a nyekergő, sikoltozó, füttyölő és kacagó gép új erőt és az ivásra új kedvet öntson a esuszás zéfú legények ereibe. Ezek meg körülöttek, két könyökre dült fejele, nevetésre elhuzzott széles szájjal bámoszkodtak bele a plühtöcsébebe, ahonnan annyi vigás szakadt föl közéjük. Néha belekajnyantottak ok is, de aztán álmos esendbe, kerözös butaságba merültek el megint. Most is a fonográfú nyekergetette a koresmáros. Ismerem már végtelen sivár dallamról a legnépszerűbb nótáit:

Die Kleine Maus kommt manchmal raus; Dech bleibt sie auch manchmal im Loch, hah, hah! Hat sie im Versteck, Für sich ein Speck; Dann reißt es gerad für 'ne Woche hahahah! Stumpsinn, Stumpsinn, Du mein Vergnügen, Stumpsinn, Stumpsinn, Du meine Lust hah, hah... Es a mulató legények egyhangú, szoltár-

tarjuk. Ezek a hírek igaz, hogy olyanok, mint egy-egy fehér galamb, mely a béke olajját hozza csőrében, de szembe jó velük Gastein felől rut héjaként egy másik hir, mely szerint a király *Sylvester* osztrák képviselővel a magyar válságról beszélgetve, azt mondta a gasteini vasutmegnyitási ünnep alkalmával:

— Kell hogy önök (értette pedig a király a német képviselőket) *segítségem legyenek, hogy támogassanak! A hadsereg kettéválasztásába soha, de soha se fogok beleegyezni!*

Ebből a királyi nyilatkozatból valóban nagyon bajos arra következtetni, hogy az uralkodó engedékenységre hajlandó. Ez a nyilatkozat nem békéltető olaj, hanem tüskés flegellia. Ez a nyilatkozat nem reményt nyújt, hanem reményt rombol. Nekünk mindenképen elegendő annak a vélekedésünknek a fontartására, hogy a helyzetet még egyáltalában nem lehet rózsásnak nevezni és hogy *ajánlatos bizonyos pesszimizmussal nézni a dolgokat még most is*, mikor az előtt az egyébként kétségkívül biztatónak látszó esemény előtt állunk, hogy a király újabb tárgyalásokba bocsátkozik a szövetséget elenzéki pártok vezérferfiával.

Határozott véleményt majd csak szombatban lehet formálni, amikor ismeretessé válik, hogy a király csakugyan letér-e eddigi álláspontjáról. Addig reménykedhetünk, de ne bizzuk el magunkat.

A vezérbizottság mai értekezletén a királyhoz meghívott politikusok közül kettő: gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Zichy* Aladár nem is voltak jelen. Mindketlen vidéken tartózkodtak és holnap egyenest Bécsbe mennek, a hová báró *Bánffy* Dezső már ma este előre utazott. A négy meghívott politikus holnap este a bécsi Bristol-fogadóban konferenciát tartanak, a melyen *Bánffy* beszámol azokról a pourparlerkről is, melyeket a holnapi nap folyamán *Gouchowskivai* és *Pitreich* szándékozik folytatni, hogy az udvar hangulatáról tájékozódást szerezzen.

A vezérbizottság egyáltalában nem várja, hogy már szombaton történjen valami döntés. Erre vall az a körülmény is, hogy hétfőn délelőtti a vezérbizottság újabb értekezletét tervezik, de *ezt a tervet a mai nap folyamán elvetették.* Ugyancsak elvetették azt a tervet is, hogy a függetlenségi- és 48-as párt hétfőn délután tartson a helyzetre vonatkozó konferenciát.

A vezérbizottság értekezlete.

A szövetséget ellenzők vezérbizottsága ma délután a függetlenségi és 48-as pártkör helyiségében *Kossuth* Ferenc elnöke alatt értekezletet tartott. Az értekezleten jelen voltak: gróf *Apponyi* Albert,

báró *Bánffy* Dezső, *Barabás* Béla, gróf *Batthyány* Tivadár, *Darányi* Ignác, *Eötvös* Károly, *Gulner* Gyula, *Hock* János, *Holló* Lajos, báró *Kaas* Ivor, *Polányi* Géza, *Sághy* Gyula, *Szederkényi* Nándor, *Thaly* Kálmán, *Tóth* János és *Vászyonyi* Vilmos.

Távolmaradtak az értekezletről: gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Zichy* Aladár, *Rakovszky* István, *Justh* Gyula, *Ugron* Gábor, gróf *Zichy* Jenő és *Komjáthy* Béla.

Az értekezlet fél hat felé kezdődött és fél nyolcig tartott.

Báró *Bánffy* Dezső csak hat óra után érkezett a függetlenségi pártkörbe és meghagyta az inasának:

— Telefonálj haza, hogy fél tízkor utazom Bécsbe a nyugati pályaudvarról!

Alig kezdődött meg az értekezlet, mikor nagy lelkesedéssel állott be a pártkör helyiségébe egy deresdó haju férfi, aki *Pallay* Sándor titkárát kereste.

— Kérem, megkezdődött már az értekezlet? — kérdezte a titkártól.

— Meg bizony! — volt a felelet.

— No hát az nagy baj!

— Miért?

— Mert kidolgoztam egy tervet, hogy miképpen lehetne a kibontakozást megteremteni? Itt van, írásba foglalva. Tessék gyorsan átadni *Kossuth* Ferenc urnak.

A derek honpolgár terve pedig nem egyéb, mint hogy alakítsák meg egy választott bíróságot, amely a német császárból, az olasz királyból, Rooseveltből, az Egyesült-Államok elnökéből, továbbá a francia köztársaság elnökéből és a pápából állana. Ennek a választott bíróságnak lenne a feladata, hogy eldöntse, kinek van igazsága: a királynak-e, vagy a nemzetnek?

— És ilyen javaslatot legalább hármat hoznak minden nap! — mondta szomorúan a titkár, mikor nagynehezen lerázta a memorandumos embert.

A képviselők csak csekély számban jelentek meg a pártkörben. Várták, hogy *Andrássy* is eljön, mígnem aztán megérkezett helyette egy távirat, mely arról értesíti *Kossuth* Ferencet, hogy gróf *Andrássy* Gyula *Ikervár*ra utazott egyenest Bécsbe utazik.

A vezérbizottság értekezletéről a következő hivatalos kommunikék adatai k:

A vezérbizottság az ülés elején minden vita nélkül a következő határozatot hozta: A legteljesebb bizalommal viseltetik azon tagjai iránt, kiket ő felsége magához hivatott kihallgatásra; ez a teljes bizalom és a szövetséget ellenzőknek a felirathat kifelé írt ismeretes álláspontja kizárja azt, hogy vezérbizottság szükségesnek tartaná ő felségéhez hivatott tagjainak bármily irányban utasítást adni. Ezen határozat után a vezérbizottság hosszabb eszmecsere után a helyszélről.

A kommunikékben is említett hosszabb eszmecsere során, mint értesülünk, többféle javaslatot is foglalkoztak. Az egyik, melyet *Thaly* Kálmán adott elő, odairányult, hogy egyelőre a magyar huszárezrednek hozassék be a magyar vezényszó. A másik pedig ajánlja a kibontakozás alapjául, hogy a jövőbeli koronázási hívtelvényben ismeres-

sék el a nemzetnek a magyar vezényszóhoz való joga.

Határozatot azonban nem hoztak, mert a vezérbizottság mindenekelőtt bevárának véli, hogy a szombati audienciára alkalmával a király mily álláspontot foglal el az ellenlék előterjesztéseivel szemben.

A négy vezér utazása.

Bárha a király meghívása tudvalevőleg csak szombat délelőtti szél, báró *Bánffy* Dezső már ma este fél tízkor elutazott Bécsbe, a hová reggeli 7 órakor érkezik meg. Értesülünk szerint *Bánffy* ma délután hosszabb ideig beszélt telefonon *Gouchowski* közös külügyminiszterrel.

Bánffy már tegnap megbeszélte *Kossuth* Ferenczel, hogy előre utazik és teszi pedig ezt azért, mert holnap délelőtt fel akarja keresni *Gouchowskit* és *Pitreichet*, hogy az udvar hangulatáról tájékozódjék.

Gróf *Andrássy* Gyula, a ki harmadnapja *Ikervár*ra utazott nővére látogatására, ma táviratozott *Kossuth* Ferencnek, hogy *Ikervár*ról egyenest Bécsbe utazik holnap délelőtt.

Gróf *Zichy* Aladár, a ki *Garam-Szent-Kereszten* volt tegnap és ma, a vezérbizottság értekezletén szintén nem jelent meg. *Kossuth* Ferencnek azonban táviratot küldött, hogy lehetőleg még ma éjjel *Budapestre* érkezik, hogy holnap együtt utazhassék vele Bécsbe.

Kossuth Ferenc a függetlenségi párt titkárával, *Pallay* Sándorral együtt holnap délután 1 óra 45 perckor utazik el a nyugati pályaudvarról és esti 6 óra 20 perckor érkezik Bécsbe, a hol a Bristol-fogadóban fog lakni.

Egyébként mind a négy, királyi audienciára hivatalos politikus a Bristol-fogadóban fog lakni.

Tanácskozás Bécsben.

A királyhoz meghívott négy vezérpolitikus közül eddig csak *Kossuth* Ferenc és báró *Bánffy* Dezső cseréltek eszmét. Gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Zichy* Aladár, akik ma nem voltak a fővárosban, azonban csak holnap fognak tanácskozhatni *Kossuth* tál *Bánffy*val.

Mindjárt *Kossuth* Ferencnek holnap este, Bécsbe való megérkezése után, tanácskozás lesz a Bristol-fogadóban, melyen a meghívott politikusok részletesen megbeszéljék, hogy maguktartása a királyi audienciára alkalmával milyen legyen.

Itt megemlítjük, hogy a király ezúttal is a francia nyelvet fogja használni a vezérpolitikusokkal való tanácskozás alkalmával, epp úgy, mint *Kossuth* Ferenc első kihallgatásakor. Minthogy a tanácskozás során a legszabályosabb nunciacióra is ügyet kell vetni és a király nem bírja elég jól a magyar nyelvet, *Kossuth* pedig nem bírja a németet az ilyen finom anyanyelvi kifejezésére, a beszéltetés francia nyelven fog folyni.

Kossuth Ferenc nyilatkozata.

A bécsi *N. Fr. Pr.* budapesti levelezője ma fölkereste *Kossuth* Ferencet és beszélgetést folytatott vele, melynek során *Kossuth* így nyilatkozott:

A vetélytársak.

— REGÉNY. —

Irta: GÁGHY DÉNES.

— Ezredes ur — felelt *Martonossy* — csak azt sajnálom, hogy elkéstem, mert én már szintén elküldöttem segédjeimet a fennsített urhoz a tegnapi zúzlusért járó fegyveres elégtételért. Egyébként nincsen semmi akadály: én a báró urnak minden módon rendelkezésére állok s ami az elintézés illeti, kérem az urakat, sziveskedjenek *Lisznyay* főhadnagy és *Jóób* mernök uratallk érintkezésbe lépni, akik — miután elkészültünk erre az eshetőségre is, tudniillik, hogy szerencsém leend ez t yben az urakhoz, — a tisztakiszné tanácskozási szobájában várják pont 12 órakor. Ók a választ megadják az urak kívánságára, a többit pedig közös akarattal fogják legjobb belátásuk szerint rendezhozni.

— Nagyon hálásak vagyunk a felvilágosításért s igyekszünk fogunk, hogy ez az ügy mielőbb befejezést nyerjen.

Utóvissan bókolnak, kezét szorították egymással s a katonák eltávoztak.

Amint a két kellemtelen látogató után bezárult az ajtó, *Elemér* visszafékküdt arra a széles ottománra, amelyen — ugy ruhásként — heverészett eddig a hajnali dubajkodás óta és gondolatával küzdött, azokat izte — kergette; ha valami világságosgot tudnának deríteni erre a furcsa eseményre, melyből ő éppen árra kukkolt sem értett s azt sem tudja, hogyan került a csövába. Bizonyára ő is olyan ártatlanul mint *Pilátus* és *Krécso*. A pajtásai sem tudták megmagyarázni, miába faggatta őket, hogy az az idegen, ismeretlen ember (oh, csak a neve ne volna az, ami!) egyszerre, minden apróság, a legeszkélyebb ok nélkül olyan brutálisan nekierontott és még azt kiáltotta egész dühvel feléje, hogy hazudik. Már hogy hazudott volna, mikor csakugyan ő írta a verset, sőt a dallamot is ő komponálta hozzá. Azohz joga volt, hogy ne tessék, mert hát nem min-

den tetszik mindenkinek; azt azonban megfontlatlanul el nem viszi, ha egyszer földön járó halandó, hogy annyi szem és ful hallatára úgy megszegeyentette. De még pedig nagyon fájj a szíve s ezt a fájó érzést írásba teszi, hadd lássa, hadd érezze más is — megosztott bánat fél bánat! Aztán mi köze van valakinek ahhoz, hogy ő mit tesz, miről dalol? — ha neki ez így esik jól, így telpöblött sokáig, anélkül, hogy megoldásra jutott volna. Elre ösztönöszterleg, hogy valami titok lappang e mögött a kínos ügy mögött, de csak sejtelmével maradt, semmi elfogadható magyarázat nem tudott kisítni. Egy azonban biztos volt, hogy a párbaj kikerülhetetlen; de az az ember vagy elszökik innen és nyoma vesszen, mint az üldözött vadnak, vagy forró lázba esék mindjárt és magával is jöhetetlenül vőljék akkora, mikor szembe kell állni vele, — mert ha az Ursten nem könyörül meg rajta, ő ugyan parodont nem ad neki. Hogy is lehetne töle kegyelmet kívánni! Töle, kinek titkos templomába tört be sáros lábbal és romboló kezekkel s abban is a legrágóbbat, a legszentebbet, az ő feltéve örözt oltárt akarta összetörni, melyet istenibnek tart, mint az imádkozó hívő a szűz *Madonnát*...

— Igen, ő felsége kabinetirodájából direkté érkezett a meghívás, még pedig a szövetséget parlamentáris többség mindegyik pártjának látható fejéhez. Abban a tényben, hogy nem homo régíus után akar ezúttal érintkezni a király a parlament többségével, *örvényes jelt láthat a nemzet*, mert a homo régíusok fogalma nem helyezhető bele a parlamentáris fogalmak körébe; ellenben az a tény, hogy a többség minden pártjának látható feével együttesen akar a király érintkezni és nem egyenkint, arra vall, hogy a parlamentáris többséggel kíván tárgyalni, nem pedig egyes egyénekkel. A király biztos lehet abban, hogy a magyar parlament többségének képviselői a legelőlisabb érzelmekkel járulnak eléje amellett, hogy mélyen érzik hazafiságuk sugallatát is, de ók abban a megyőződésben vannak, hogy a magyar hazafiság és a királyhűség nem elentetés fogalom, de ellenkezőleg, olyan, amelybe, ha az uralkodó mélyesen belenené, meg fogja látni benne az uralkodó család legerősebb támaszának elemét.

Természetes az, hogy a többség képviselői azzal a legjobb szándékkal fognak a király elé járulni, hogy keresék a kibontakozást. A király pedig remélhetőleg megvan győződve arról, hogy szerencsétlenség lenne az országra és a koronára nézve egyaránt, ha véglegesen csorba ütietnék a magyar nemzet bizalmában, az alkotmány valódiságában és a magyar törvényeknek nemcsak sértetelenségében, hanem a magyar nemzet fejlődéséhez való alkalmazhatóságában.

Eimardt értekezlet.

Ma délben két kommunikék jelent meg. Az egyik ezt jelentette:

A szövetséget ellenzők vezérbizottsága f. hó 25-én, hétfőn, délelőtt 10 órakor ismét értekezletet tart *Kossuth* Ferenc elnöke alatt a függetlenségi és 48-as pártkörben.

A másik pedig a következőket mondta:

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt hétón délután 5 órakor *Kossuth* Ferenc elnöke alatt ülést tart, a melyre az elnökség a párt tagjai az uton hívja.

Ma este, a vezérbizottság értekezlete után aztán a következő kommunikék adatta ki *Kossuth* Ferenc a *Pol. Ért.* útján:

Mint hivatalosan értesülünk, a szövetséget ellenzőknek hétfőn délelőtt 10 órára s a függetlenségi pártnak hétfőn délután 5 órára jelzett értekezlete elmaradt.

Az értekezletek megtartására tehát megvált a szándék, de ezt a szándékot utóbb elvetették. Miért? A politikai körök magyarázata szerint azért, mert kizártanak tartják, hogy a koalícióval való tárgyalás már szombaton dűlőre jusson és így időelőtti dolog volna, hogy hétfőn tartssák meg azokat az értekezleteket, melyeknek ezúja az lett volna, hogy a vezérbizottságot és a függetlenségi pártot részletesen tájékoztassék a négy vezér királyi kihallgatásáról.

Az értekezletek csak akkor fogják megtartani, ha a király döntött.

Az elkéseregett király.

A király gasteini nyilatkozatáról illetékes forrásból a következőket jelentik:

A vasutlon ünnepes megnyitása alkalmából a király a képviselők sorában megszólással tűntette ki dr *Sylvester* is, aki a Reich-rath vasuti elbizottságába: a taurini vasút előadója volt. A király így szólott hozzá:

— Önt ismerem már a delegációkötől. Nagyon komolyak a politikai viszonyok a monarchiában.

— Igen, lésség — válaszolt *Sylvester* — de nem Ausztriában van a sulypont.

— Erre a király ezt jegyezte meg:

— Igen, de hiszen önök beszélnek mindig arról, hogy el kell válni Magyarországtól. Éppen mert ilyen sulyosak a politikai viszonyok, önöknek támogatniuk kellene engem.

E bevezetés után mondotta a király:

— *A hadsereg kettéválasztásába soha, de sohasé fogok beleegyezni!*

Sylvester képviselőnek az az impressziója, hogy a király nagyon lever.

Elhalasztott népgyűlés.

A szocialista párt vasárnap délután 3 órára naggyűlést hívott egybe a *Tattersaliba*, hogy a politikai helyzetet megvitassa. Mután azonban időközben az ellenlék pártok vezetőit a király magához hivatta s a politikában naggyűlésüek események várhatók, a tervezett naggyűlést elhalasztották egy héttel. Ugyanzon napon a vidék 30 városában is lesznek népgyűlések.

Budapest, szeptember 21.

Ausztria-Magyarország jövője és Németország.

Németországban minden tiltakozás és czáfolat dacára is komolyan foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy mit kellene Németországnak tennie, ha egyszer bekövetkezik az osztrák-magyar monarchia felbomlása s ha Európa az előtt az eshetőség előtt állana, hogy csak osztozkodnia kellene ezen a birodalmon. Ezúttal a *Kölnische Zeitung* az, a mely a *Habsburgok* senkitől sem fenyegetett trónjának védelmére kel, még pedig állítólag egy Ausztriából keltezett cikkben s ebben arra az eredményre jut, hogy Ausztria-Magyarország népei csak mai államszerzetetükben találhatják meg boldogulásukat, mert abban a pillanatban, a melyben a monarchia mai szervezete megszűnik, megszűnik egyúttal a béke is s Európa olyan vértengerbe merülne, a melyhez foghatót nem tud a történelem felmutatni. Az egész cikk figyelmeztet sem érdemelne, ha nem volna világos a tendenciája. A német hegemoniát akarja védeni a monarchiában, mert azt tartja, ez a sulypontja a birodalomnak. Ha ugyanis bekövetkezik az az állapot, hogy a dinasztia nem tudna összejáratni az osztrák népmasszákat, akkor az ausztriai németek a nagy német birodalomhoz csatlakoznának, de ebben az esetben megkezdődne a német birodalom harca Csehországgal ellen is, hogy azt elnémetesítse, mert nem tűrhette meg hat millió eshet, mint egy elválasztó éket tartományai közt. Ez a harc feloldozná a németiség és szlávtság harczát. Azonkívül Németország és Olaszország is fegyverszenbe kerülne egymáshoz az Adriai tenger partvidékének birtokért. Mert ehhez *Quá-*

hausen kikötötte, hogy lovassági karddal és bandázs nélkül verekszik, neki az olasz párbajkard igen könnyű, az csak homloksebre vágó studenteknek való, vagy félnék boltozólegényeknek; azzal csak harcolni lehet, de sebet osztani nem. Játék az csak, nem komoly harci sverszám s nem is való igazi lovagok kezébe. *Martonossy* nem volt semmi feltétele, ő ná hagyta teljesen *Lisznyay*ra: csinálják legjobb belátásuk szerint. Természetesen bármint kikötése leend a bárónak, azt ellentmondás nélkül el kell fogadni. Abban egyeztek hát meg, hogy másnap reggel fél kilenc órakor a *Transylvánia* nagy termében lesz a viadal, nehézs lovassági karddal, szuras megengedve, bandázs nélkül, végkimerülésig. A végim rülést a két orvosnak egyhangylag kell konstatalni; ha csak egyik találja annak, a másik nem, a küzdelem tovább folyik. A lehető legelsőbb felteleteket költötték ki, miután maguk a felek is onellett voltak, a sertes nagysága szintén ezt követelte.

Egy fél óra alatt megtörtént az egész, még a jegyzőkönyvet is megírták ezalatt; aztán elváltak és megállapodásaik híret megvitték megbízóiknak.

Amikor *Sedvicek* felkeresték *Alfréd*et, vaskos, nehézs képtelék járáltak szülőddel lakásán. Komor arczczal jött vendégek elé és türelmetlenül tudakozódott a történetéről. — Hát kedves báróm — sietett közölni az ezredes a jegyzőkönyv tartalmát — minden úgy történt, amint ön akarta. Lovassági kard, szuras, bandázs nélkül, holnap fél 9 kor, itt a táncsteremben. *Hundelshausen* erre felkaczagott, de ugy, hogy még a fohási ficsorogtak bele, mint mikor az egyes farkas jönni látja prédét és ő örmében elordítja magát, — majd az asztalra ült, háttal a falnak támaszkodott és nevetett tovább, miatt teste egyre rángatózott, akár csak a görös huzkonda össze izmait. Majd egy pillanatra felhagyott a kacagással és fogain keresztül, félhallkan sagta, mintha csak magához beszélne: — Na, szép hugom, vége az idillek. Vagy én vagy senki!

